

Digiaajan työelämää

Työolotutkimuksen tuloksia 1977–2018

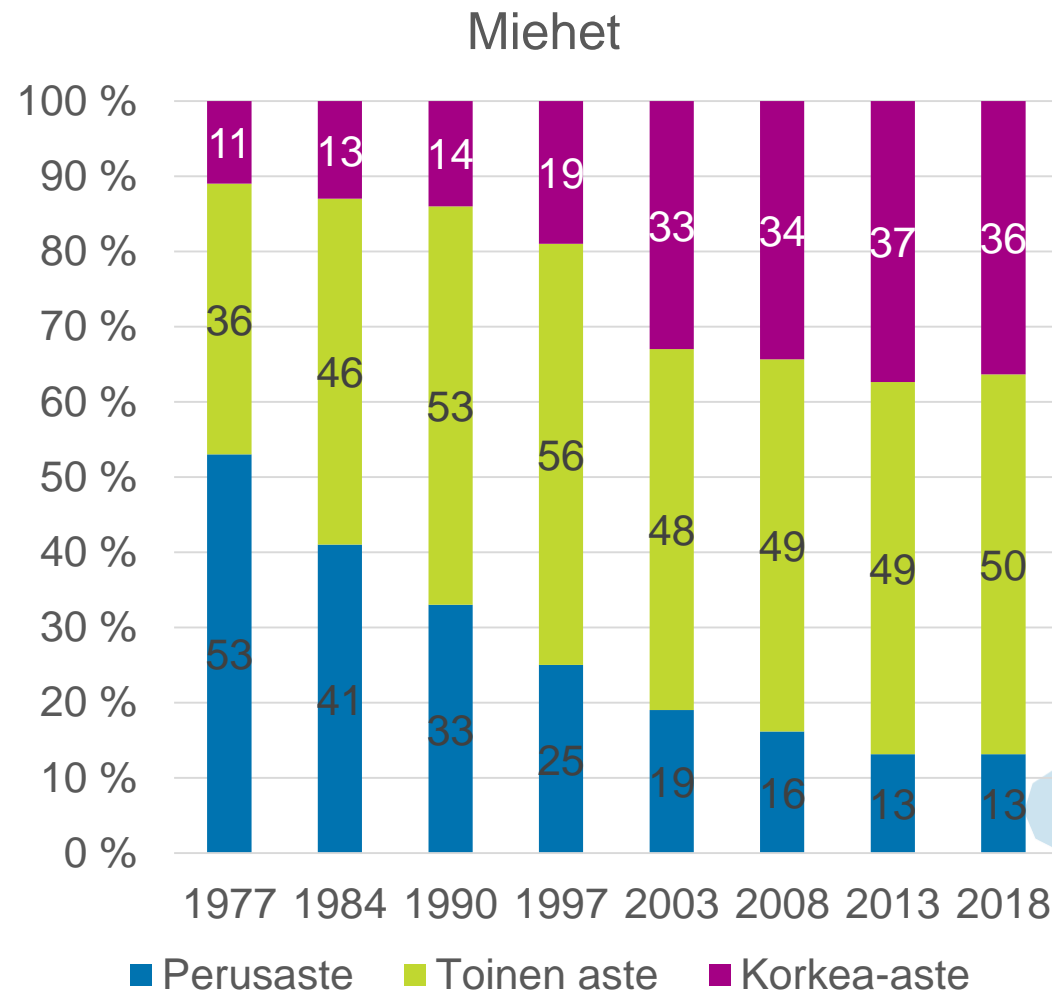
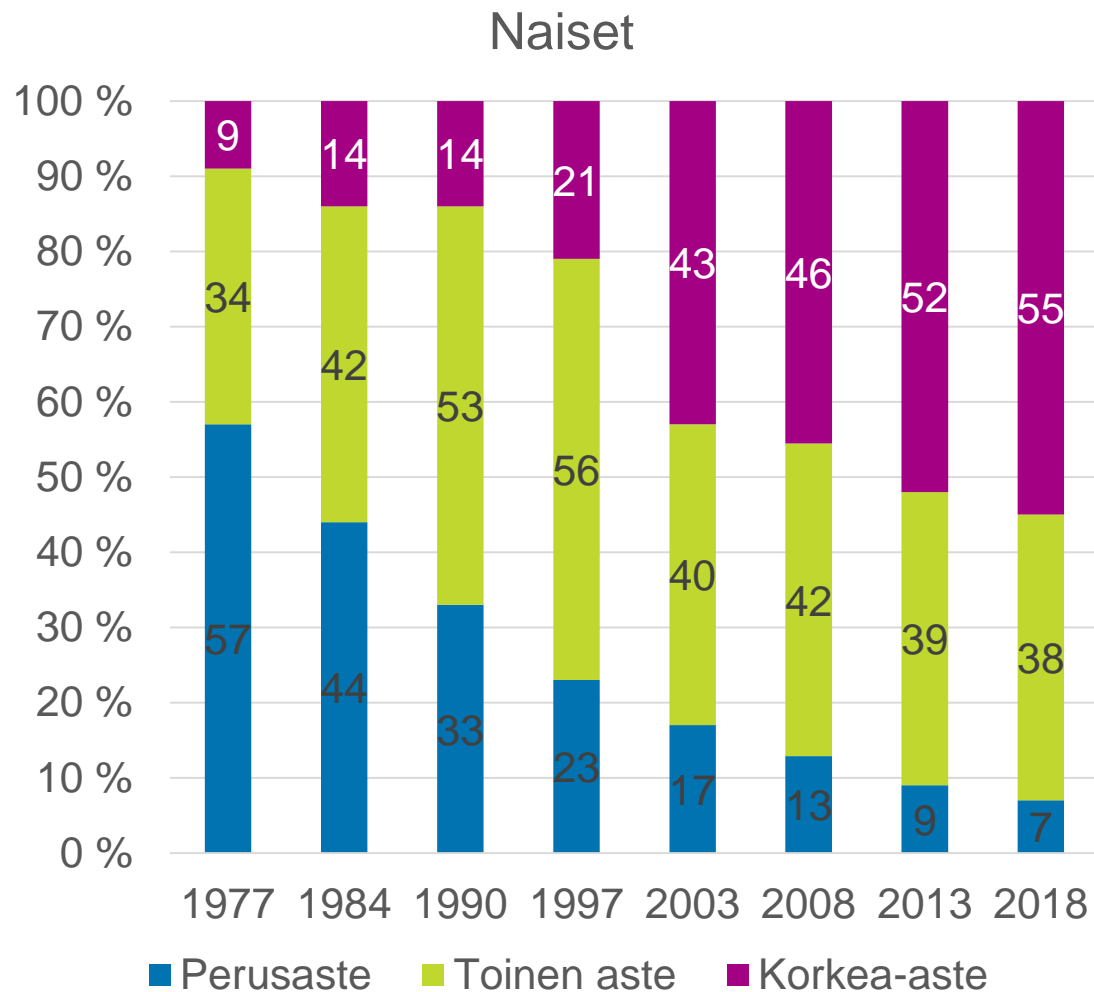
Hanna Sutela
Anna Pärnänen
Marianne Keyriläinen

Työolotutkimus 2018

- Jatkaa aikasarjaa 1977, 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013, 2018
- 15–67-vuotiaita palkansaajia aineistossa 4 110, säännöllinen työaika vähintään 10 tuntia viikossa
- Vastausosuus 67 % työvoimatutkimukseen tavoitetuista
- Käyntihaastattelut, mediaani 63 min
- Lomakkeen suunnittelu asiantuntijaryhmässä

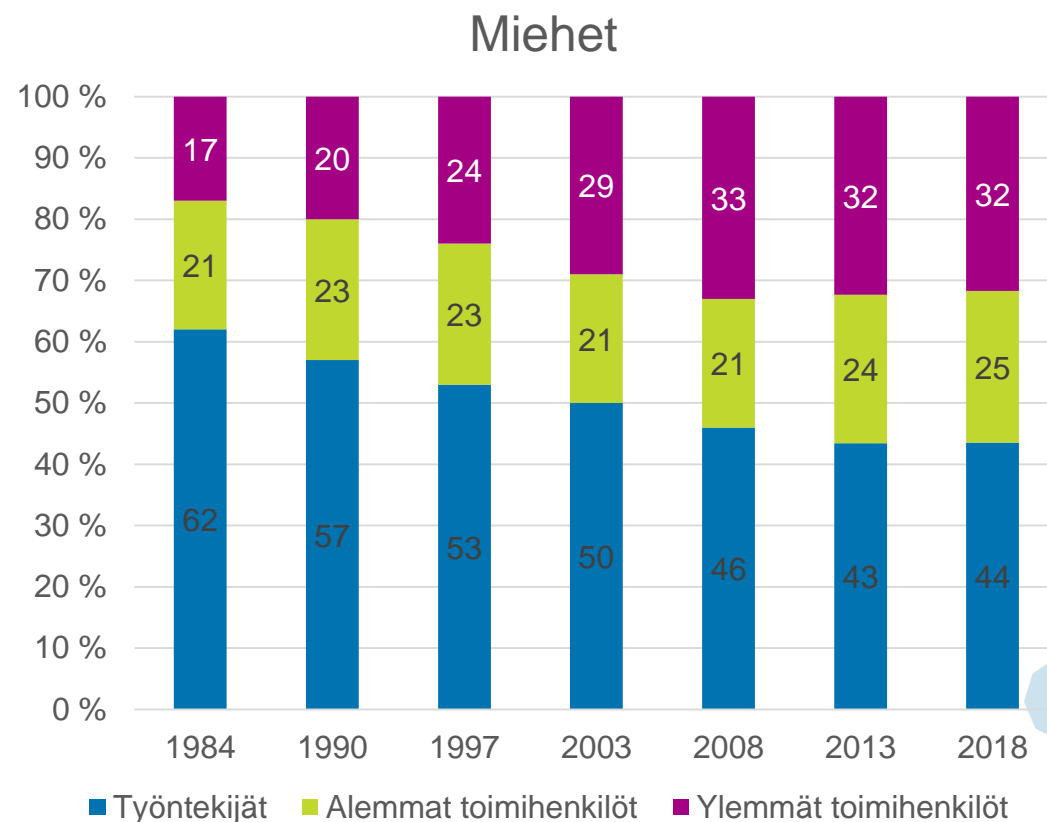
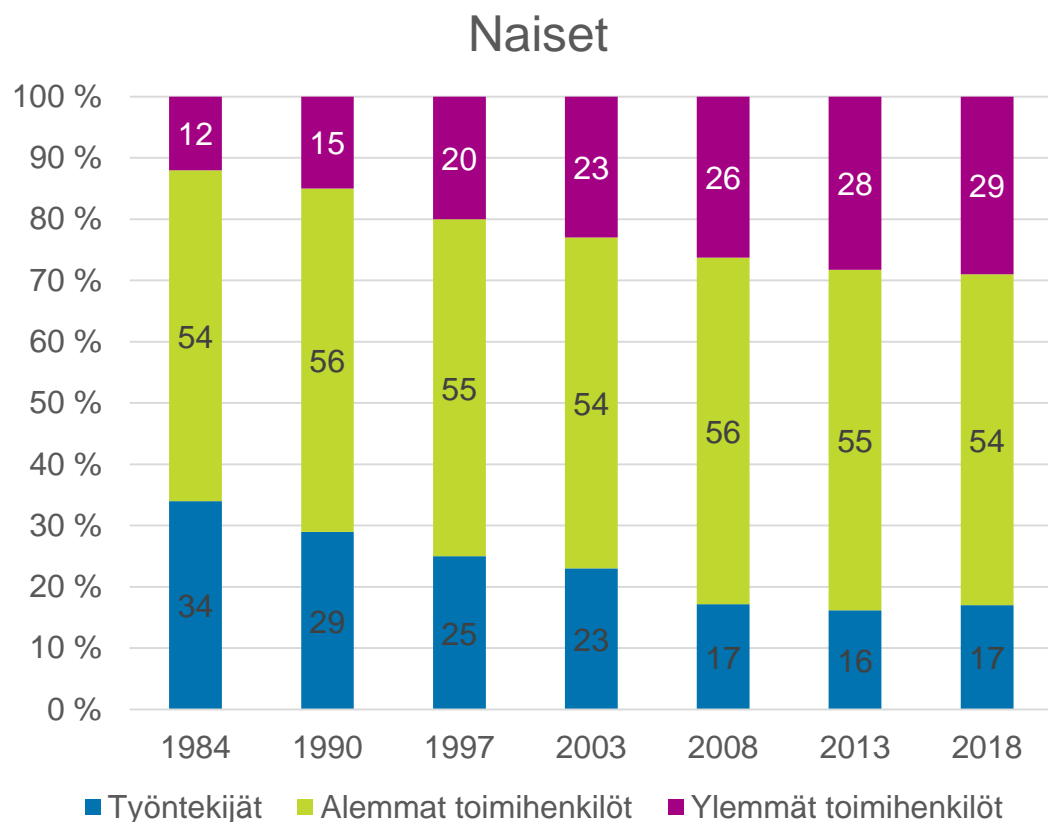
Palkansaajien koulutusrakenne

15-64-vuotiaat, %, Työolotutkimukset 1977, 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013, 2018

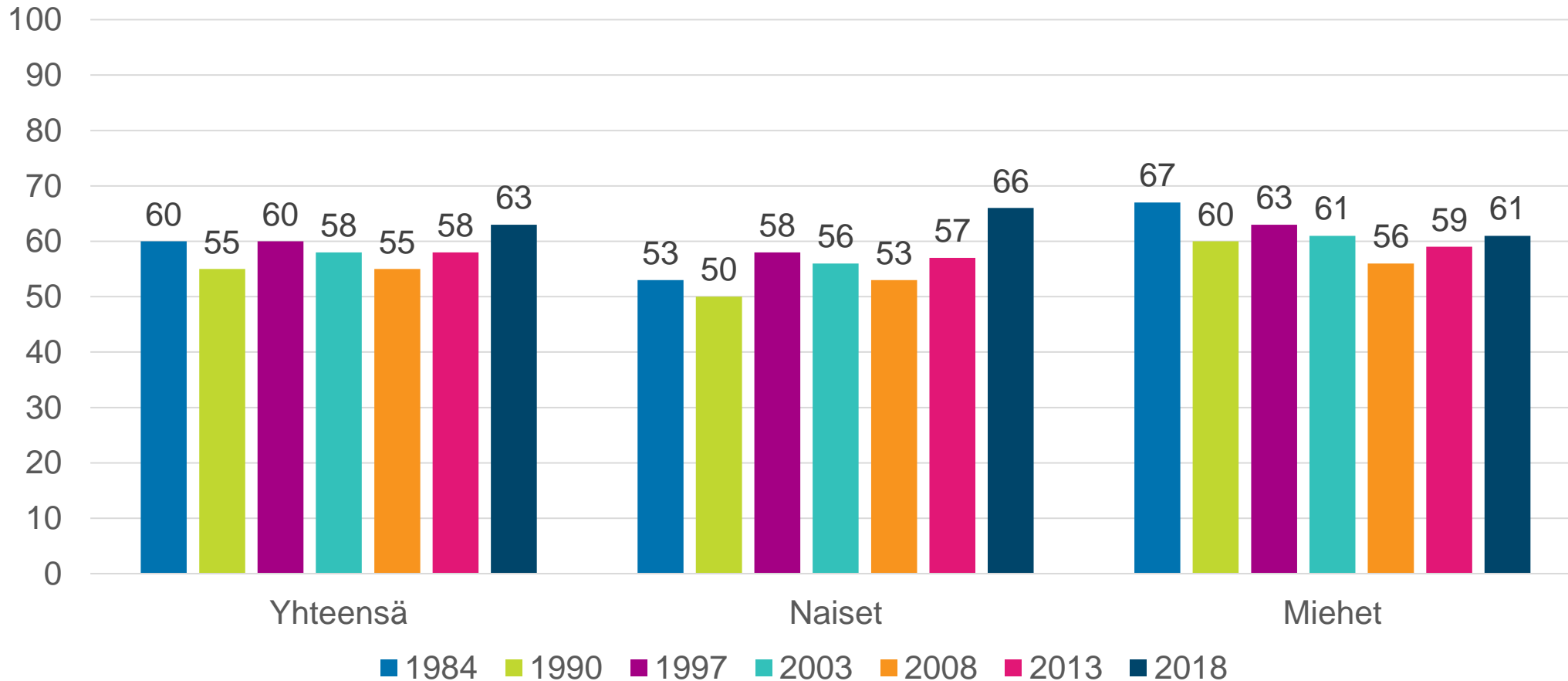
Palkansaajien sosioekonominen asema

15-64-vuotiaat, %, Työolotutkimukset 1977, 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013, 2018

Ansiotyö erittäin tärkeä elämänsisältö sukupuolen mukaan, %

Työolotutkimukset 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

Yleinen työmarkkinatilanne 2018

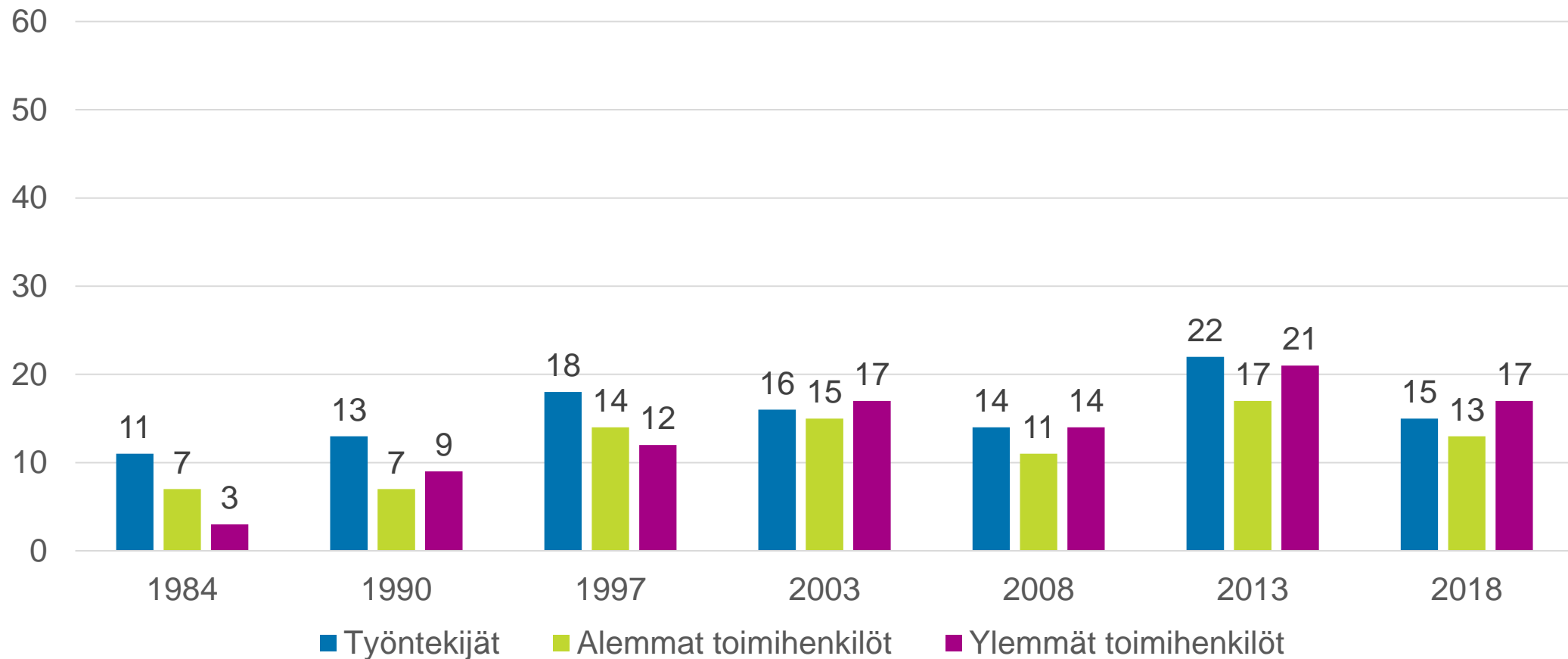
- Usko omaan työllistymismahdollisuuteen korkeampi kuin koskaan
  - Palkansaajista 46 % uskoi mahdollisuutensa uuden työpaikan hankkimiseen hyvinä
  - Naiset 42 % ja miehet 50 %
- Työpaikkaa vaihtaneita aikaisempaa enemmän
- Työttömyys- tai lomautusjaksoja viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana vähemmän kuin 2013

Mihin digitalisaation voi paikantaa?

- 1) teknologisten sovellusten ja robottien käyttö
- 2) digitalisaation vaikutus työn tehokkuuteen, tempoon, kuormittavuuteen
- 3) osaaminen
- 4) kontrolli
- 5) sosiaaliset suhteet ja kommunikaatio

Irtisanomisen uhkaa kokevat sosioekonomisen aseman mukaan, %.

Työolotutkimuksen 1977, 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

Työn digitalisaatio

Mihin digitalisaation voi paikantaa?

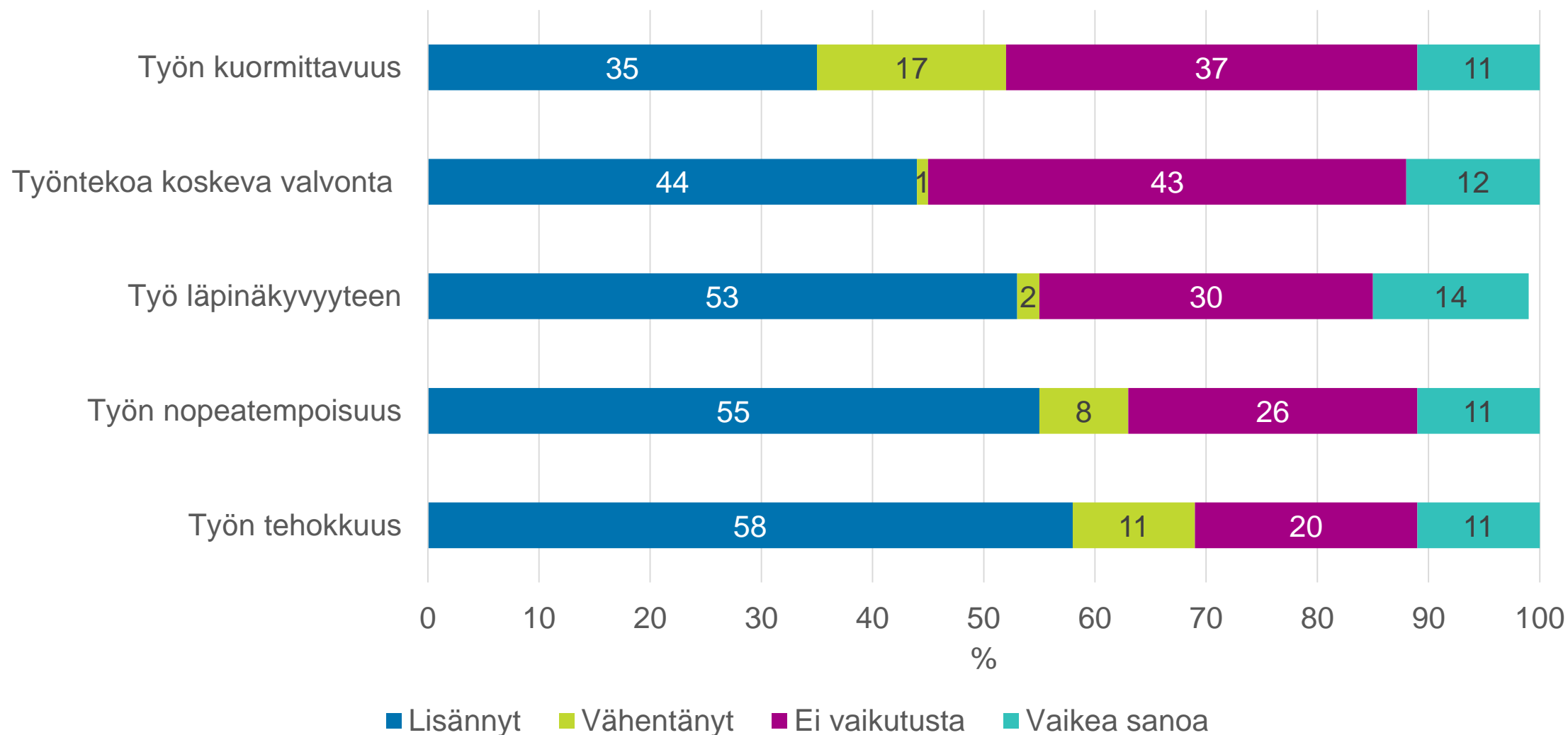
- 1) teknologisten sovellusten ja robottien käyttö
- 2) digitalisaation vaikutus työn tehokkuuteen, tempoon, kuormittavuuteen
- 3) osaaminen
- 4) kontrolli
- 5) sosiaaliset suhteet ja kommunikaatio

Digitaaliset sovellukset

- 90% käyttää ainakin jotain seuraavista sovelluksista
  - Työntekijöistä 73%
- Reaaliaikaisia pikaviestintävälineitä
- Sähköisiä työtiloja tai yhteistyöalustoja
- Etäyhteyden mahdollistavia välineitä
- Sosiaalista mediaa osana työtä
- Tietomallinnusvälineitä, esim. 3D-ulottuvuudella
- Sovelluksia, joilla seurataan esineiden liikkumista, varastointia tai tavaran tilausjärjestelmiä
- Muita erilaisia sovelluksia, joiden kautta työtä organisoidaan
- Sovelluksia, joiden kautta asiakkaat voivat tehdä hakemuksia tai varauksia
- Saa tietoa asiakkaasta asiakkaan käyttämien välineiden avulla, esim. turvarannekkeiden, aktiivisuusmittareiden tai turvalattioiden kautta

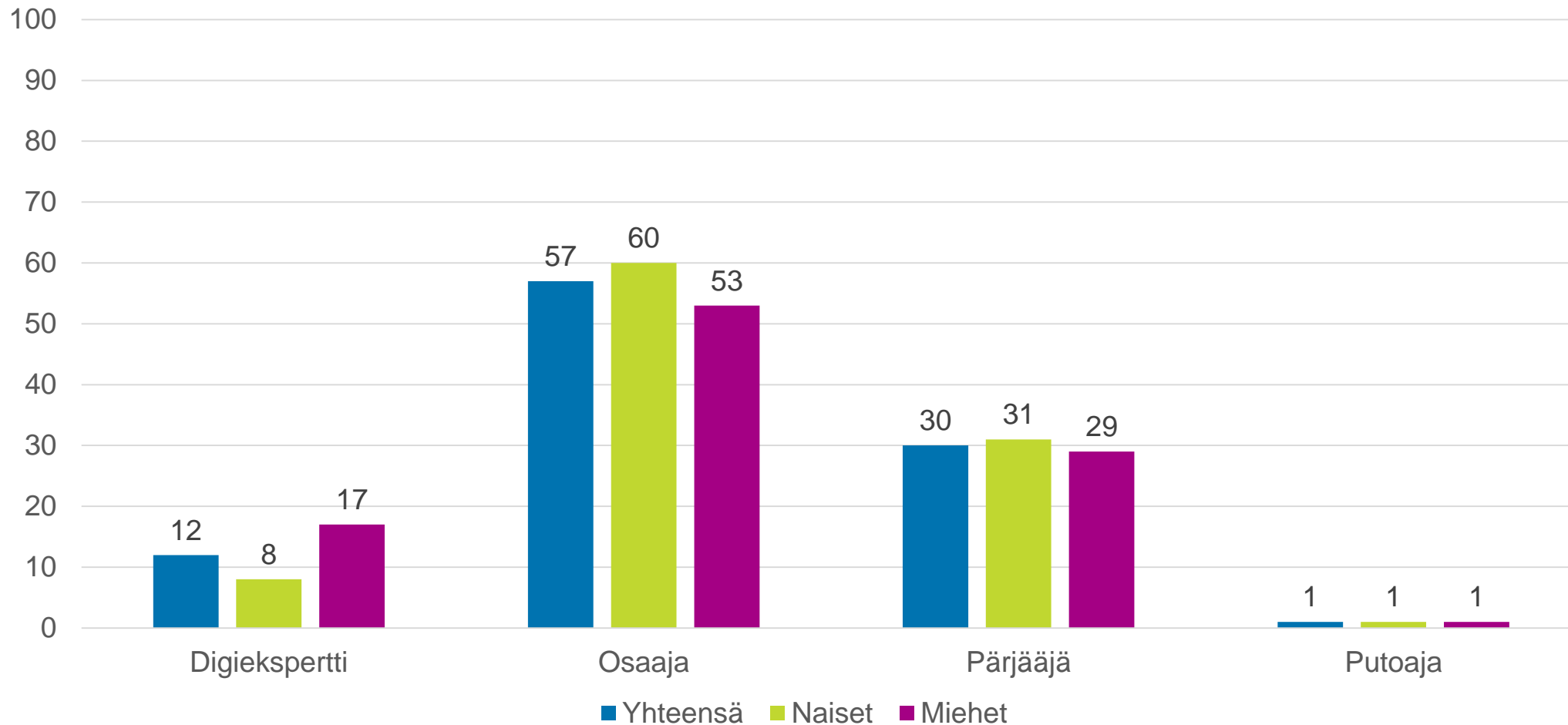
Digitalisaation vaikutus työhön, %.

Digitaalisia sovelluksia tai valineitä työssään käyttävät, Työolotutkimus 2018

Digitaidot vastaajien itsensä arvioimana sukupuolen mukaan, %

Digitaalisia sovelluksia ja välineitä työssään käyttävät, Työolotutkimus 2018

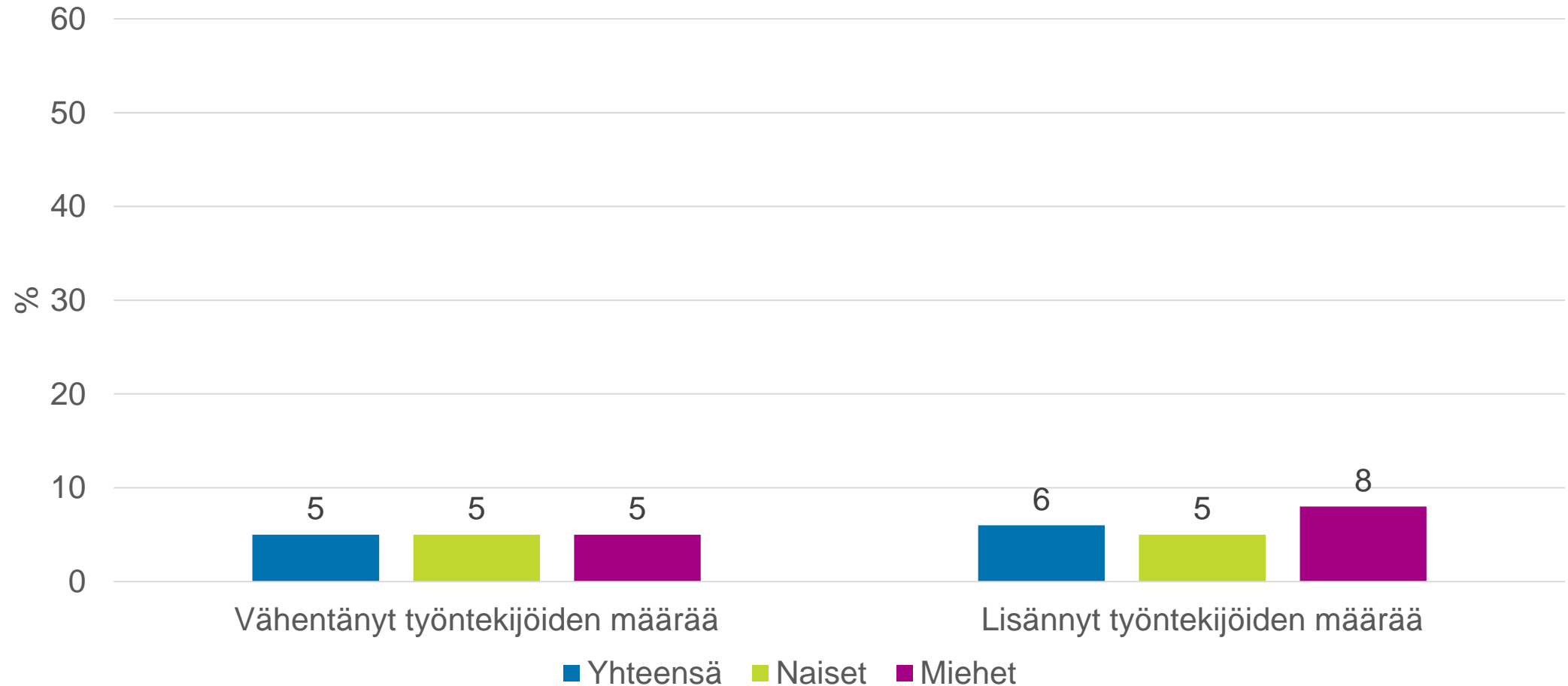

Robotit – kuinka paljon ja mitä niillä tehdään?

- Robotteja oli käytössä 14 % työpaikoista
  - Itse robottien kanssa teki töitä 7 %
- Pääsääntöisesti käytössä on teollisuusrobotteja
  - Käytetään: esineiden siirtämiseen, pakkaamiseen, siivoukseen, leikkaamiseen ja sahaamiseen, tilausten ja hakemusten käsittelyyn, työn organisointiin ja erilaisiin mallinnuksiin, mittauksiin ja testauksiin, eläinten hoitoon
- Noin joka kuudennen (17 %) palkansaajan työpaikalla robotiikkaa tai keinoälyä oli suunniteltu otettavaksi käyttöön lähiaikoina

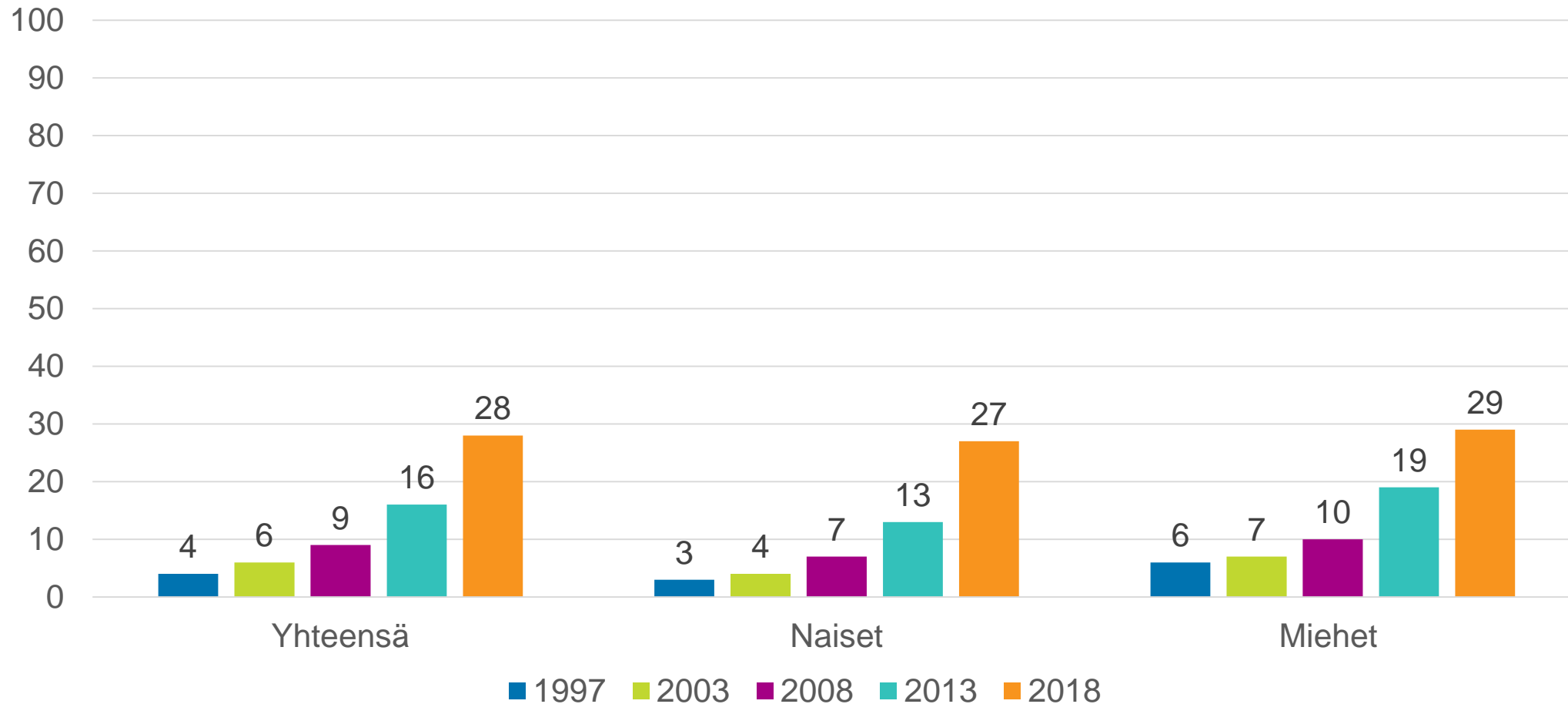
Digitalisaation ja robotisaation vaikutus työntekijöiden määrään työpaikalla, %

Työolotutkimus 2018

Etätyön teko sukupuolen mukaan,

Työolotutkimukset 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

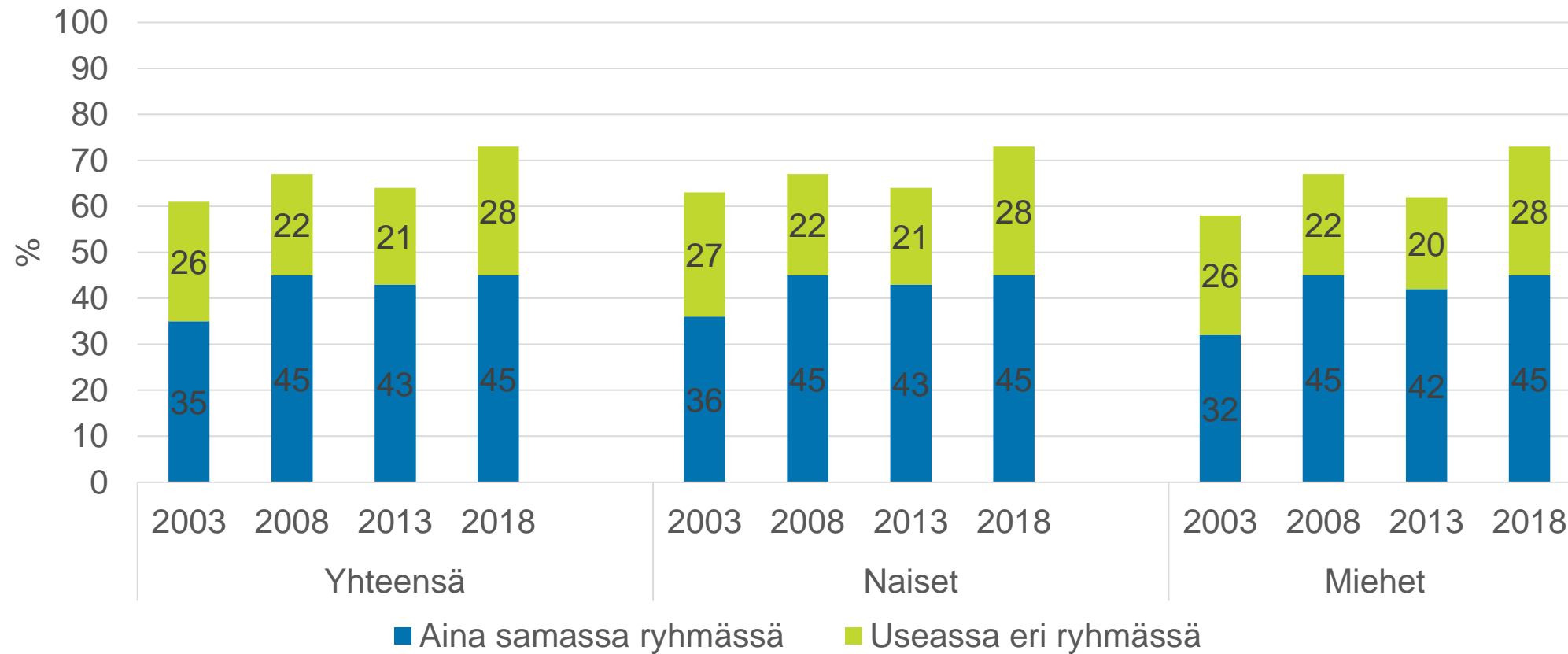

Työ sirottuu vapaa-ajalle

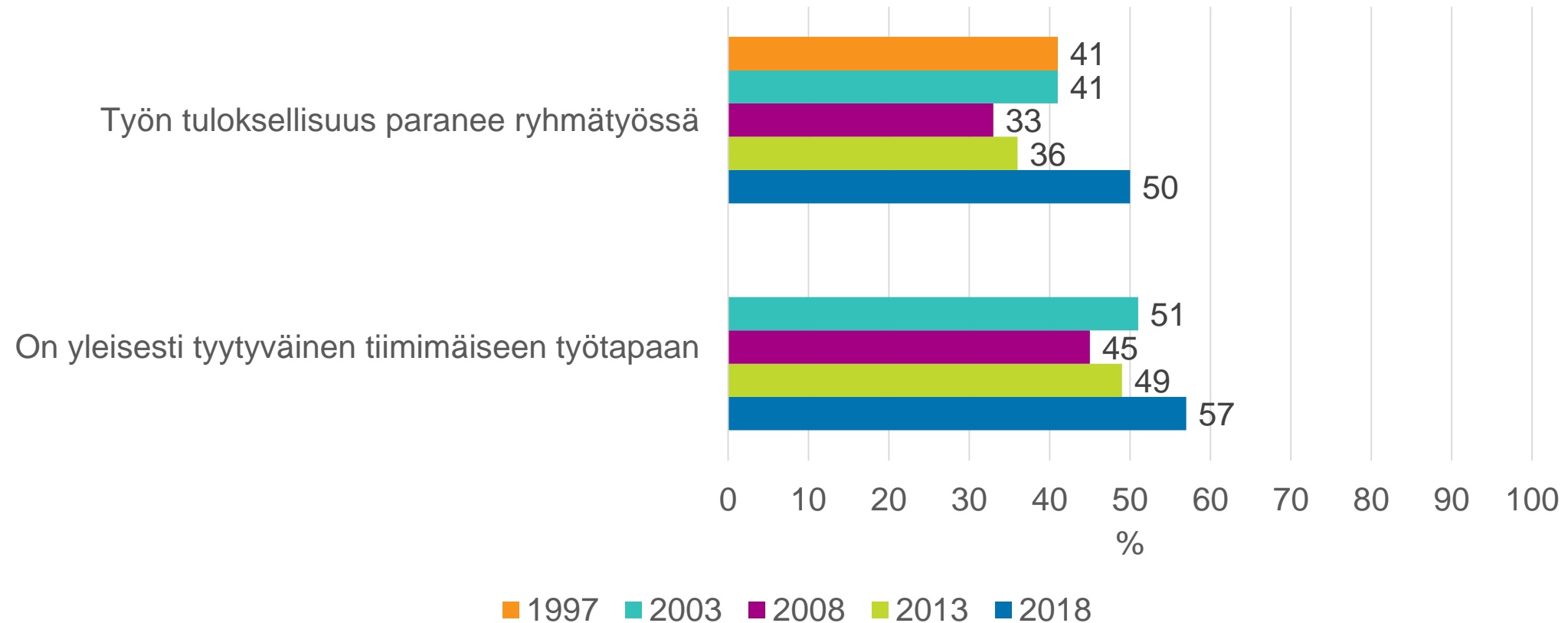
- Palkansaajista reilu kolmannes (34 %) luki työsähköpostiaan lomalla vähintään kerran viikossa (miehet 38 %, naiset 29 %).
- Syitä sähköpostin lukemiseen olivat
  - halu pysyä ajan tasalla työasioista (23 %)
  - pyrkimys hallita työkuormaa (15 %)
  - vilkuilusta oli tullut tapa (13 %)
  - työ ja vapaa-ajan sähköposti olivat samassa osoitteessa (6 %) tai odotettiin, että sähköpostia seurataan loman aikana (6 %)

Tiimityö ja vuorovaikutus

Pysyvässä työryhmässä tai tiimissä työskentely sukupuolen mukaan, Työolotutkimukset 2003, 2008, 2013 ja 2018

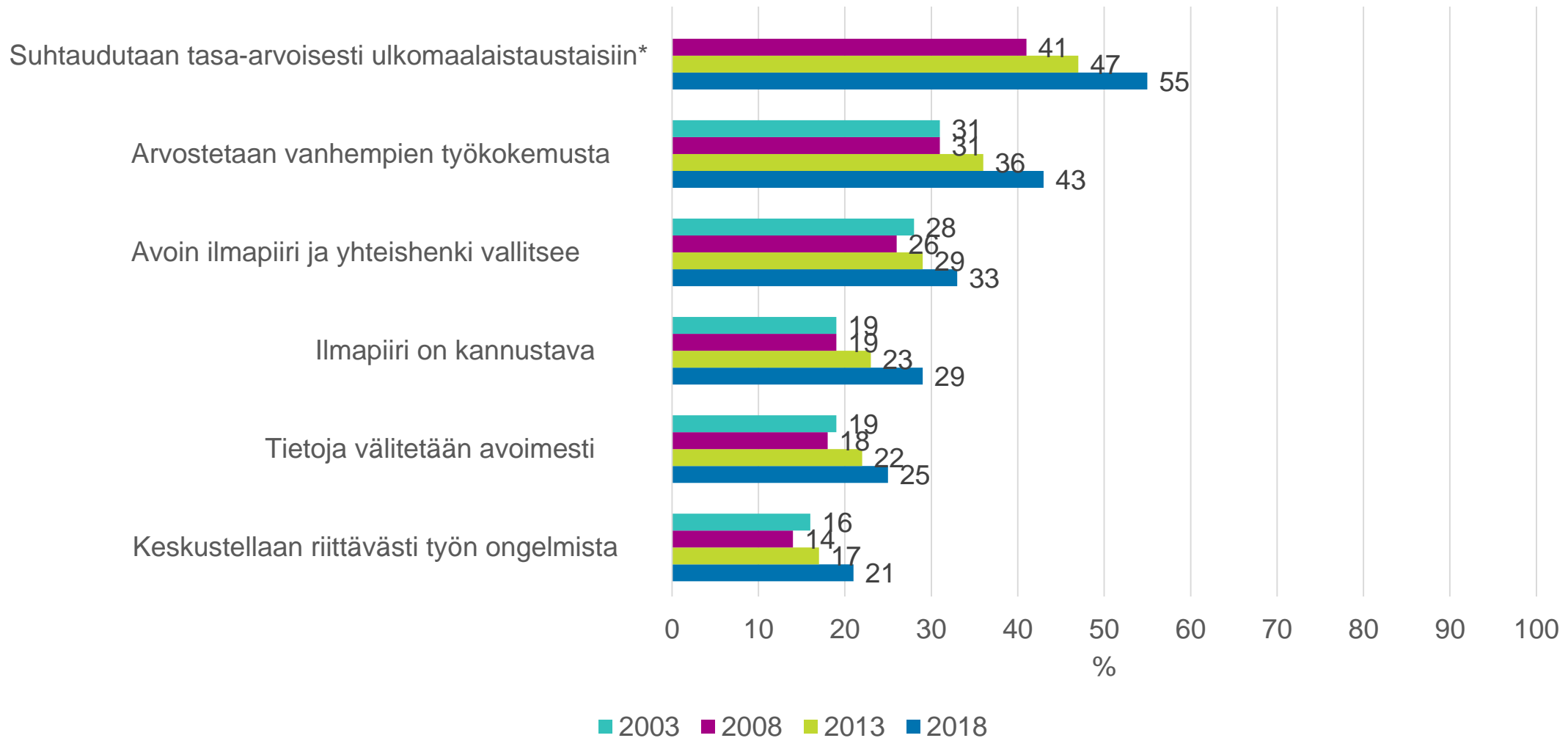

Tyytyväisyys tiimityöhön ja sen tuloksellisuuteen, pitää täysin paikkansa, tiimityötä tekevät palkansaajat, Työolotutkimukset 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

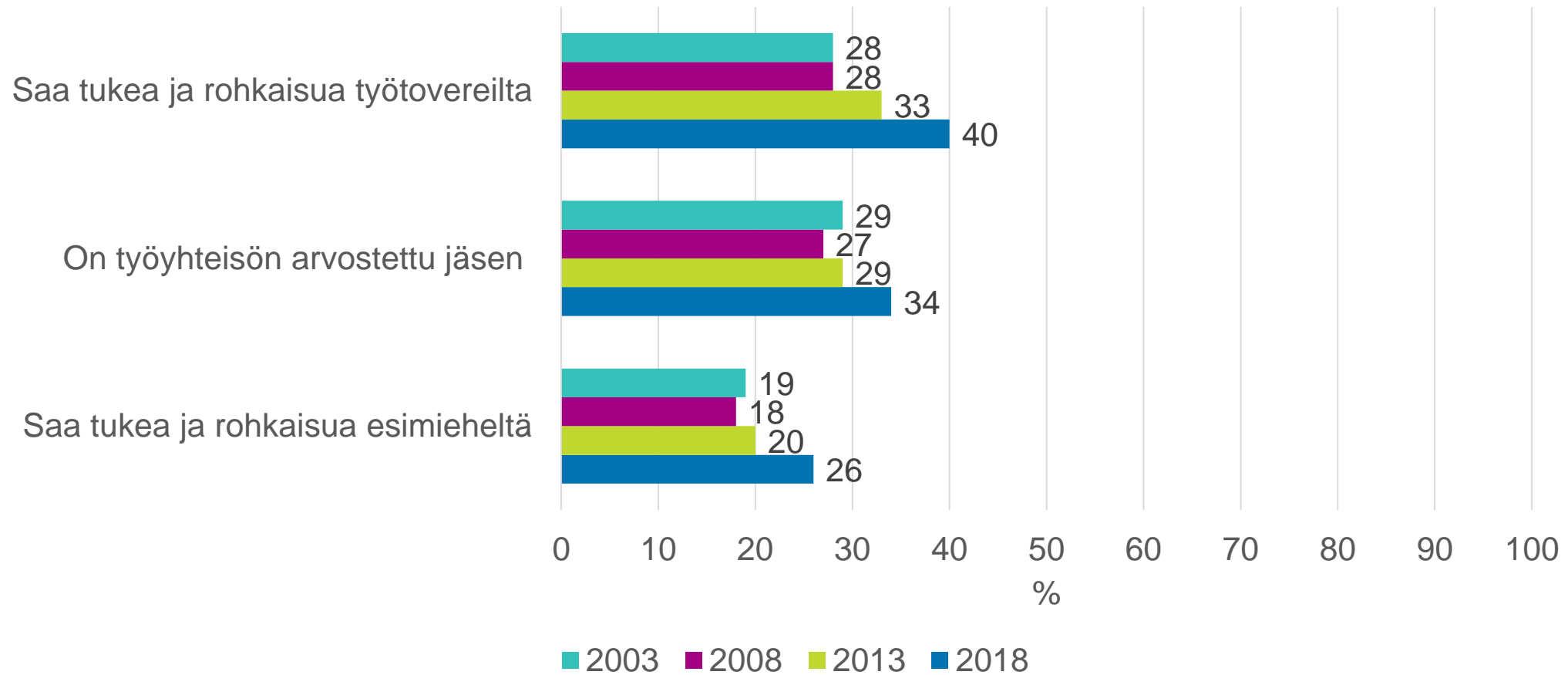
Työpaikan ilmapiiri, täysin samaa mieltä,

Työolotutkimukset 2003, 2008, 2013 ja 2018

Työyhteisön tuki ja arvostus, aina,

Työolotutkimukset 2003, 2008, 2013 ja 2018

Esimiehen työtapaa koskevia väittämiä, täysin samaa mieltä, Työolotutkimukset 2008, 2013 ja 2018

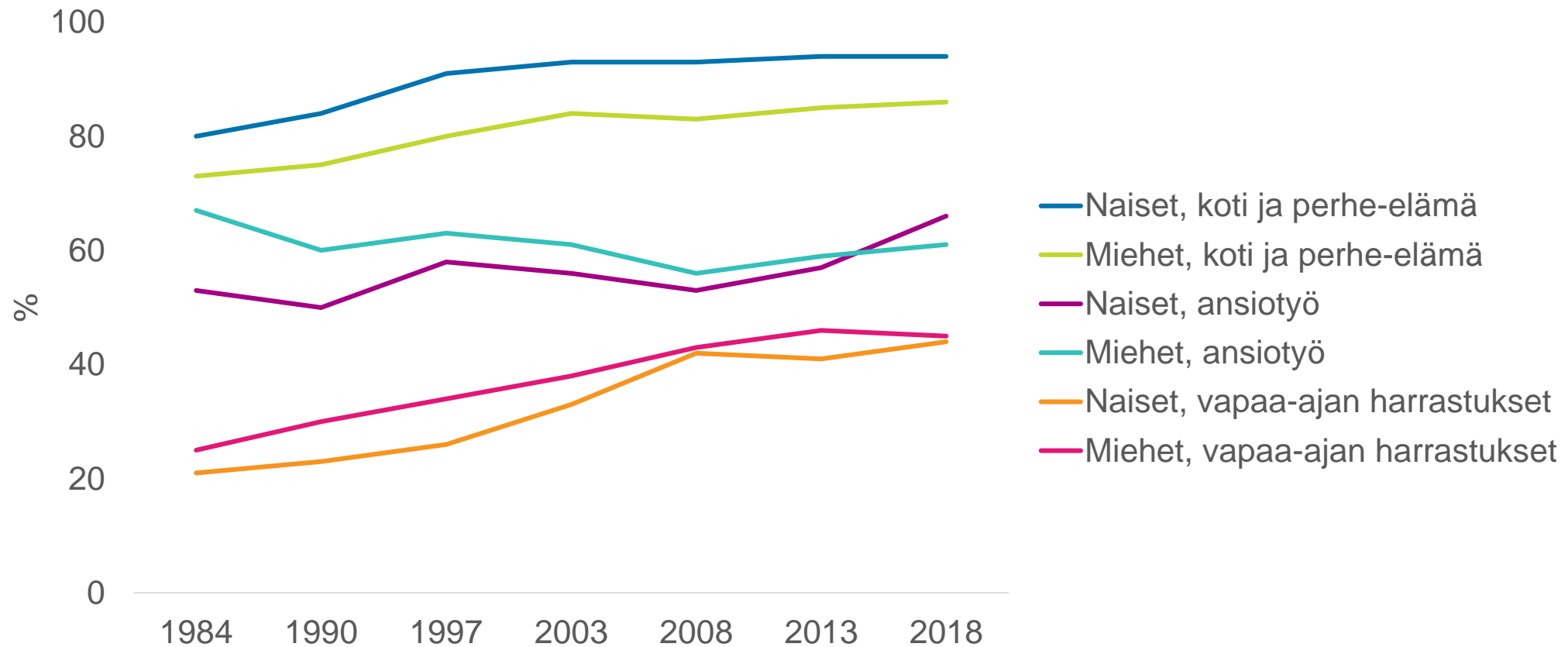

Ansio työn arvostus ja työn im

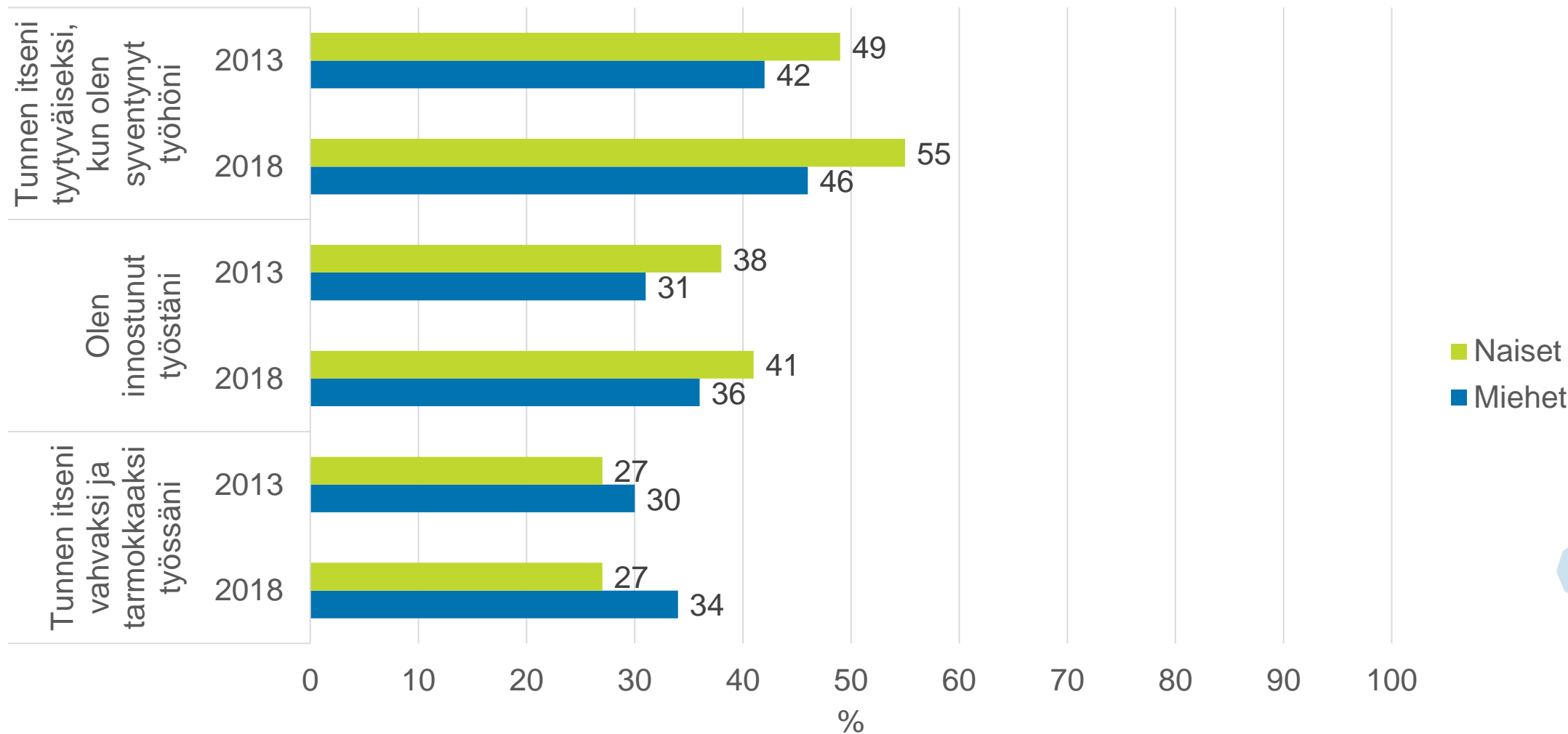

Eri elämäntilanteiden tärkeys sukupuolen mukaan, pitää erittäin tärkeänä,

Työolotutkimukset 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

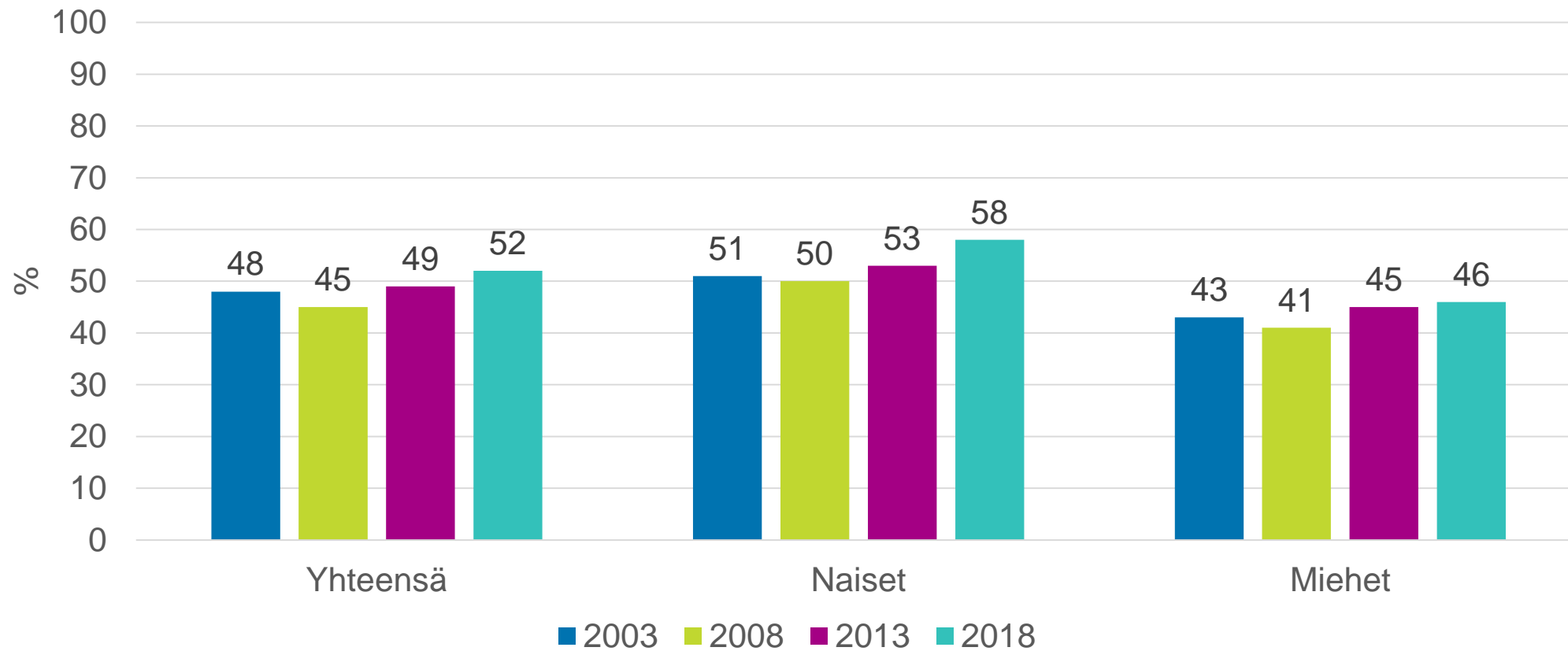

Työn imu sukupuolen mukaan, pitää täysin paikkansa, Työolotutkimus 2013 ja 2018

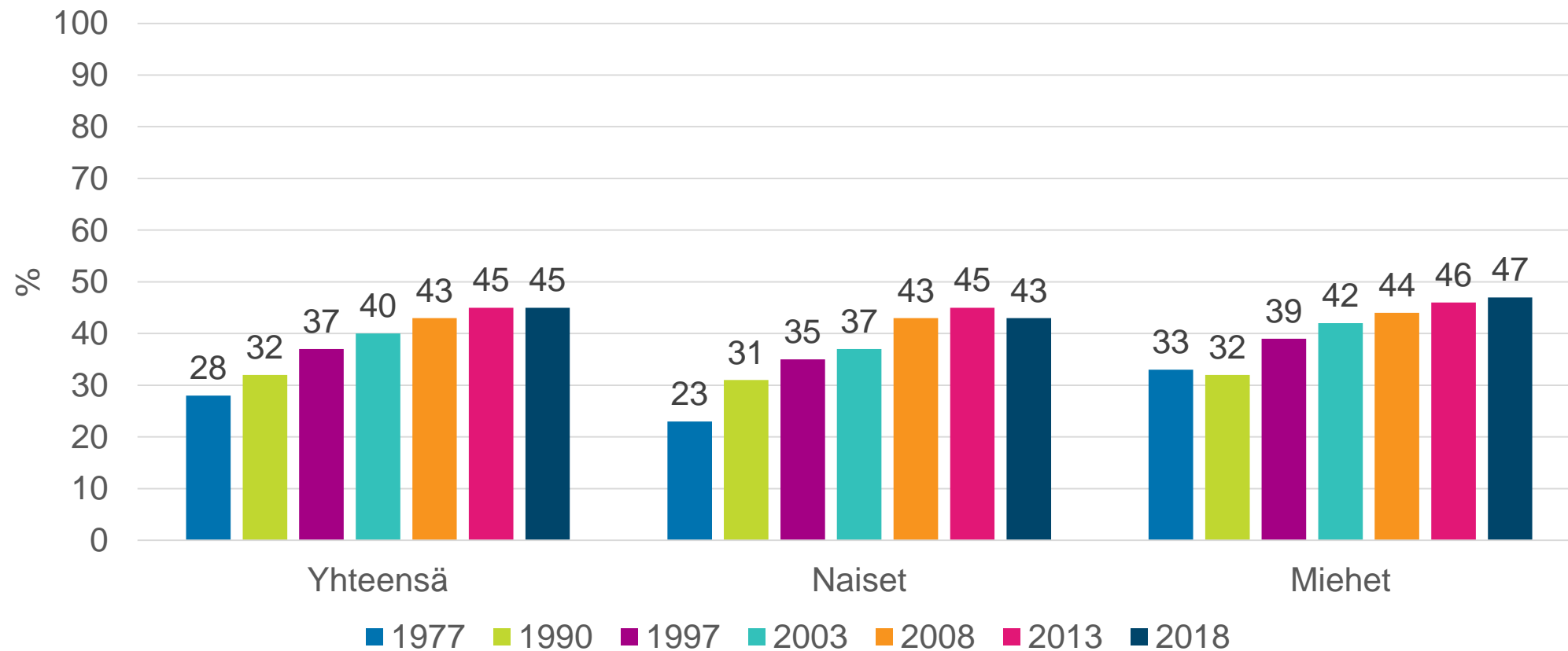

Itsensä kehittäminen erittäin tärkeää nykyisessä työssä sukupuolen mukaan,

Työolotutkimukset 2003, 2008, 2013 ja 2018

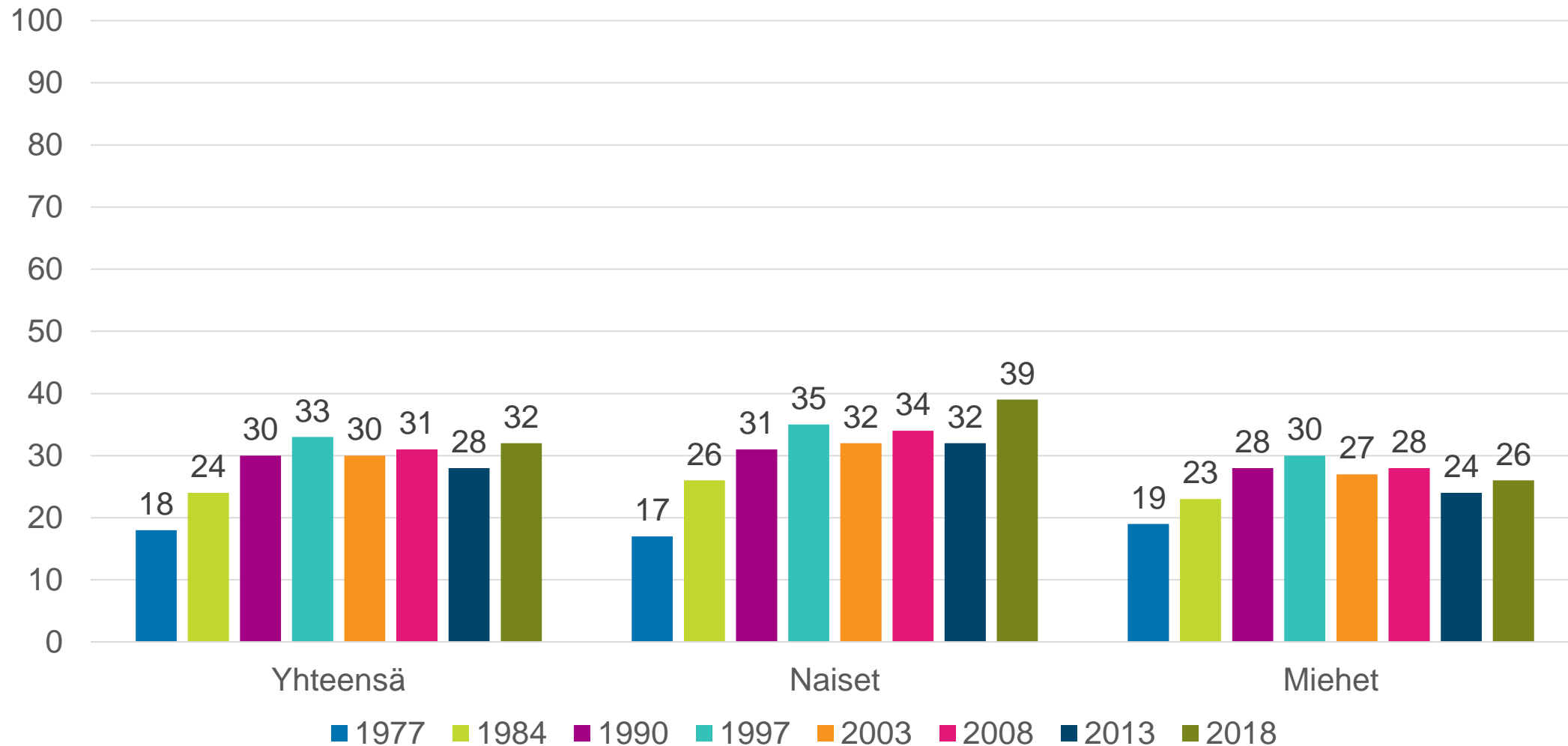
Hyvät itsensäkehittämisen mahdollisuudet työssä sukupuolen mukaan, Työolotutkimukset 1977, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

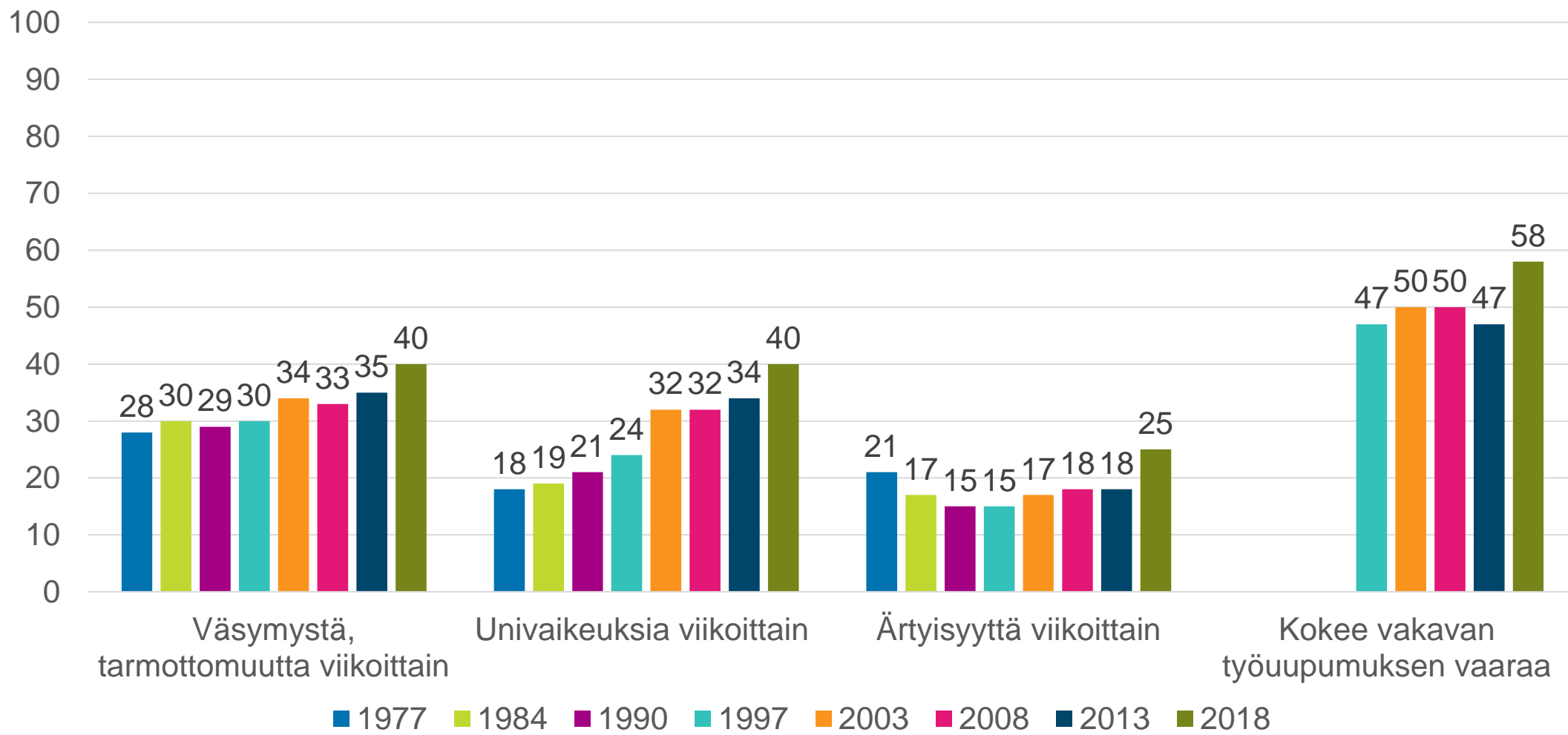
Kiire ja oireilu

Kiireen haittaavuus, %.

Kiire haittaa erittäin tai melko paljon,
Työolotutkimukset 1977, 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

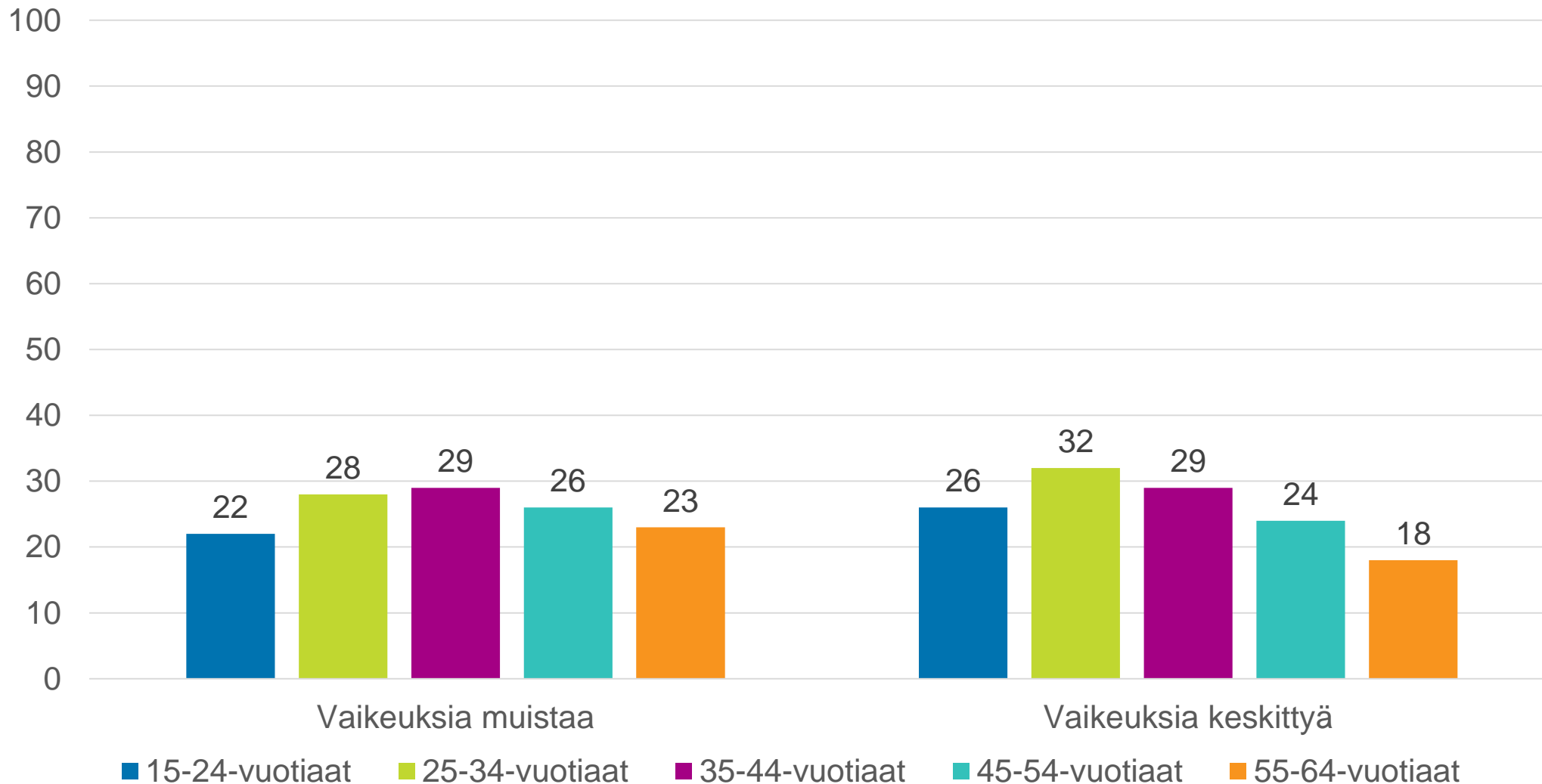

Palkansaajien psyykkinen oireilu, %. Työolotutkimus 2018

Vaikeuksia muistaa ja keskittyä viikoittain, %.

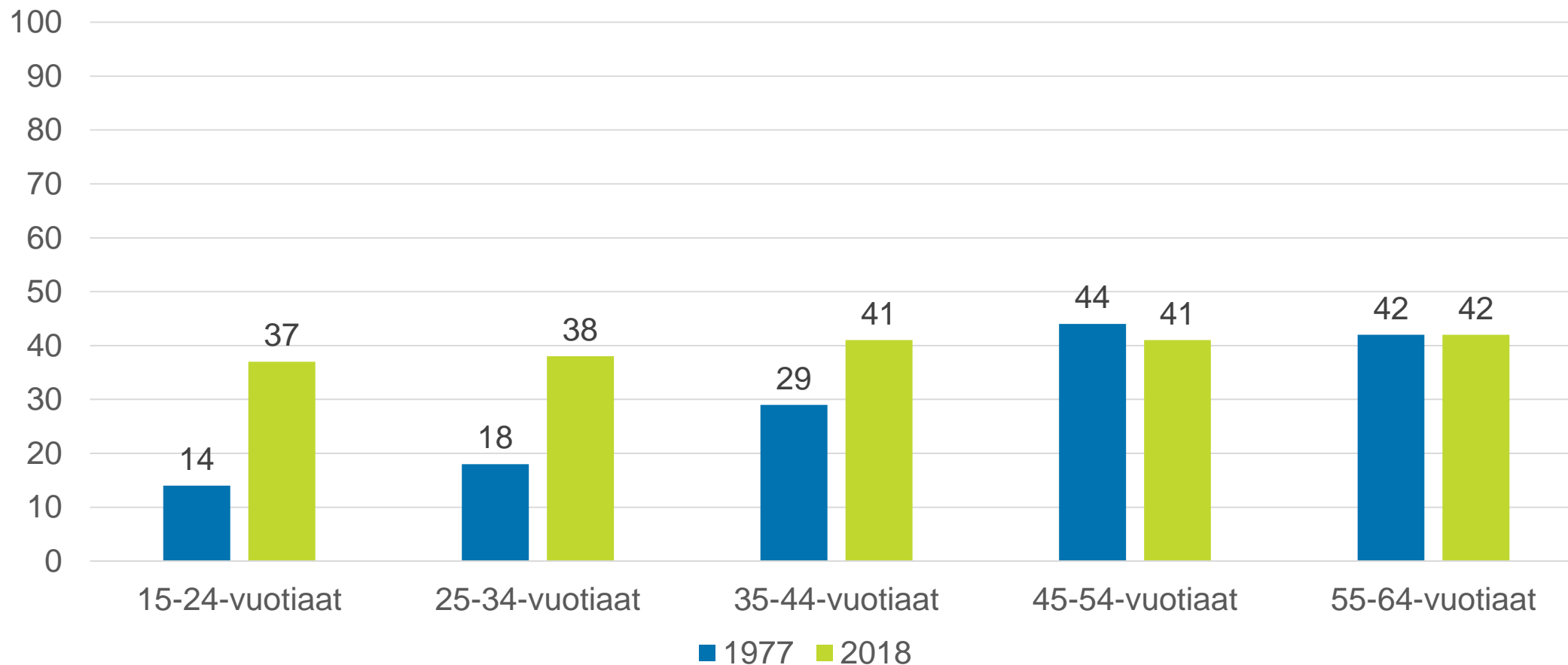
Työolotutkimus 2018

Toistuvaa kipua tai särkyä niskassa, kaularangassa tai hartioissa iän mukaan, %.

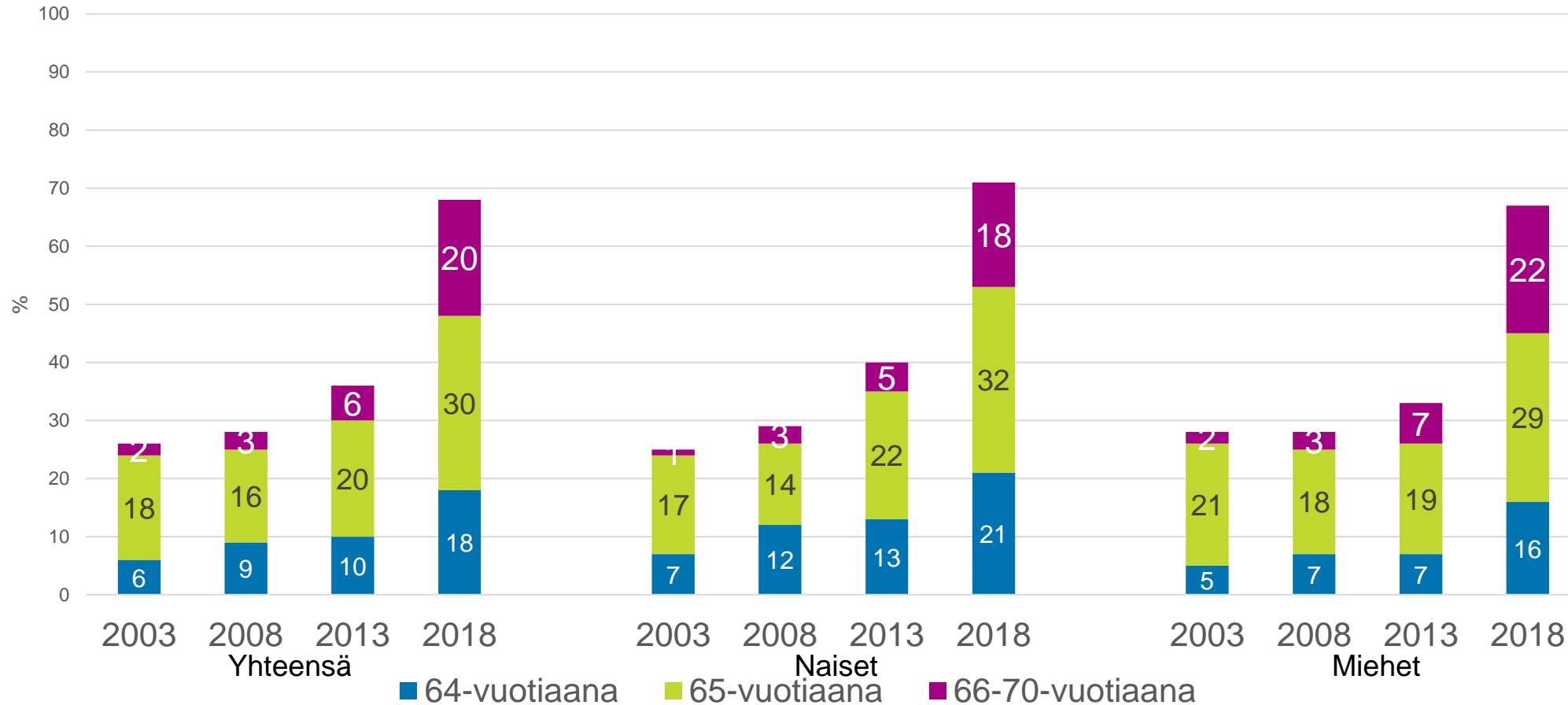
Työolotutkimukset 1977 ja 2018

Ikääntyvät

Missä iässä arvelee jäävänsä kokoaikaeläkkeelle?

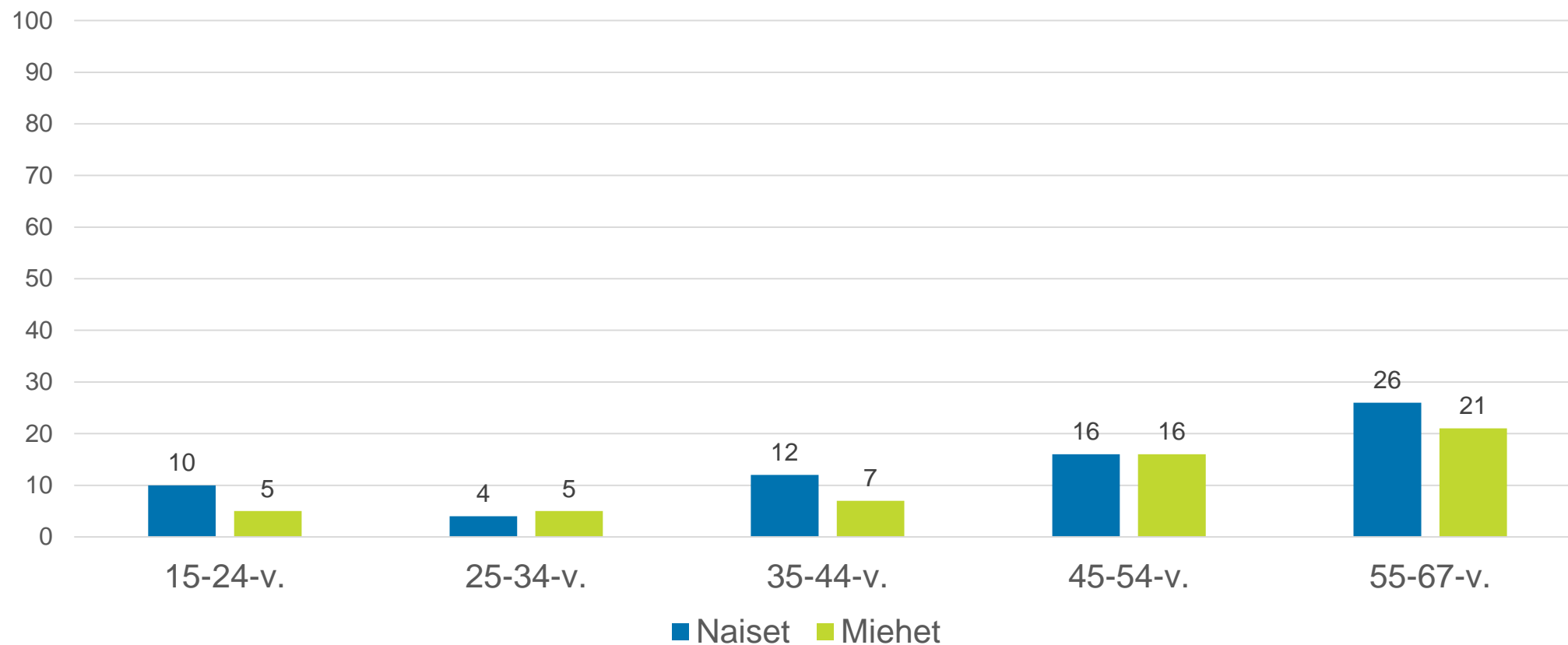
50-64-vuotiaat palkansaajat, Työolotutkimus 2003, 2008, 2013 ja 2018

Yli 50-vuotiaat

- Ikääntyneiden työkokemuksen arvostus, tasapuolinen kohtelu
- Yli 50-vuotiaiden kokema ikäsyrrintä vähentynyt 2000-luvulla (alle 30-vuotiaiden kokema pikemminkin lisääntynyt)
- Yli puolet haluaisi lyhentää työaika ennen kokoaikaeläkkeelle jäämistä
- Lähes 60 % voisi jatkaa työntekoa jossain muodossa kokoaikaisella vanhuuseläkkeellä
- Joka kolmannen työpaikalla edistetään ikääntyvien työssäpysymistä
- Joka kymmenes kertoo että ikääntyvistä pyritään pikemminkin eroon
- Digiosaamisella yhteys ajatuksiin eläkkeelle jäämisestä

Pelko siitä, ettei opi käyttämään uutta teknologiaa riittävän hyvin ikäryhmittäin, %, Työolotutkimus 2018

Työolot muutoksessa

Myönteistä

- Sosiaaliset suhteet, vuorovaikutus, työilmapiiri
- Työpaikkojen monimuotoisuus: ikääntyvät, ulkomaalaistaustaiset, suhtautuminen perhevapaisiin
- Työn imu kasvussa, työtyytyväisyys, ansiotyön arvostus
- Naisten kasvanut työorientaatio
- Joustoa työajoissa ja paikoissa
- Sukupuolten tasa-arvo; viitteitä sukupuolten mukaisen ammatillisen segregaaation lieventymisestä

Kielteistä

- Kiireen kasvu erityisesti naisilla ja kuntasektorilla
- => liian kiire kehittymiseen, aloitteiden tekoon, ideoiden soveltamiseen; työn tekemiseen kunnolla
- Kehittymismahdollisuuksissa kasvu pysähtynyt
- Väkivalta tai sen uhka työssä edelleen kasvussa
- Psyykkiset oireet, jaksamisongelmat kasvussa
- => pelko työuupumuksesta kasvaa
- Nuorten aikuisten oireilu

Yleistä

- Digitalisaatio on läpäissyt työelämän => vaikutukset ja mahdollisuudet jakautuvat epätasaisesti
- Työn ajat ja paikat moninaistuvat edelleen
- Sukupuolten tasa-arvo: ristiriitaa kehityksessä?
- Kiire ja kuormitus kasvavat ⇔ yhteishenki ja tuki paranevat vai polarisoituvatko työpaikat?
- Haasteita työsuojelulle

Kiitos!

Tekijät

Hanna Sutela

Erikoistutkija, YTT

Hanna.sutela@stat.fi

Puh 029 551 3656

Työolotutkimus, sukupuolten tasa-arvo työelämässä, erilaiset työsuhteet, yrittäjät ja itsensätyöllistäjät, työ & perhe, alustatyö, työn digitalisaatio, ulkomaalaistaustaiset työelämässä

Anna Pärnänen

Erikoistutkija, YTT

Twitter @anna_parnanen

Osaamisalueet: erilaiset työsuhteet, yrittäjät, äitien työllisyys, työolot

Marianne Keyriläinen

Yliaktuaari, VTM

marianne.keyrilainen@stat.fi

Puh 029 551 3656

Työolot, työn ja perheen yhteensovittaminen, työn digitalisaatio